

Lyhyet sairauspoissaolot Kokkolan ja Pietarsaaren alueilla

Marja-Liisa Hiironen, Ville Pitkäkangas ja Leena Toivanen / Centria-ammattikorkeakoulu

Lyhyet sairauspoissaolot kuormittavat henkilöstöä ja aiheuttavat työnantajille mittavia taloudellisia menetyksiä. On havaittu, että lyhyet sairauspoissaolot ennustavat pitkiä sairauspoissaoloja. Kun halutaan ehkäistä pitkiä sairauspoissaoloja, tarvitaan tietoa lyhyistä sairauspoissaaloista, joita tähän mennessä on tutkittu vähän. Pitkistä sairauspoissaaloista tiedetään huomattavasti enemmän.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä ovat yleisimmät lyhyiden sairauspoissaolojen (1-10 päivää) syyt?
2. Mitkä tekijät ovat yhteydessä lyhyisiin sairauspoissaoloihin?
3. Miten lyhyet sairauspoissaolot ajoittuvat?

Kvantitatiivinen pitkittäisaineisto kerättiin Työsuojelurahaston ja Euroopan sosiaalirahaston rahoittamassa hankkeessa vuosina 2017-2018 ja 2020 Pietarsaaren ja Kokkolan alueilta niin, että tutkimukseen saatiin mukaan hyvin erilaisia töitä tekeviä ihmisiä. Tiedot pyydettiin työterveyshuollosta pseudonymisoituna. Tärkeimmät muuttujat olivat sairauspoissaolon syy, kesto ja ajoittuminen. Tiedot vietiin osaksi Big dataa, johon liitettiin esim. Ilmatieteen laitoksen tietoja säästä ja hiukkasista. Vuosilta 2017-2018 kertyi 10 529 sairauspoissaolajaksoa. Aineiston analysointiin kehitettiin tekoälyjärjestelmä, jolla etsittiin pääasiassa monenlaisia jakaumia ja vastaavuuksia Big datasta. Vuodelta 2020 kerätyn sairauspoissaolotiedon (4754 sairauspoissaolajaksoa) analysointi valmistuu syksyllä -21.

Tutkituilla aloilla poissaolot kestivät yleisimmin 2 päivää (33,3 %), painottuivat tammikuusta maaliskuuhun ja syyskuusta marraskuuhun. Opetus- ja asiantuntijatyössä poissaolopiikki ajoittui myös toukokuulle. Hengityselinten sairaudet olivat syynä 4 542 (43,1 %), tartunta- ja loistaudit 1 433 (13,6 %), tuki- ja liikuntaelinten sekä sidekudoksen sairaudet 1 390 (13,2 %) sairauspoissaolajaksoon. Raskaassa tehdastyössä korostuivat tuki- ja liikuntaelimiin liittyvät syyt. Mielen hyvinvointiin liittyvät syyt nousivat opetus- ja asiantuntijatyössä sekä raskaassa tehdastyössä. Tulosten pohjalta hyvinvointiyritykset ovat pilotoineet uusia palveluja. Hankkeessa on kehitetty lähes reaaliaikainen mittari henkilöstön työpäivänaikaisen hyvinvoinnin mittaamiseen. Tulosten pohjalta kehitetään ennustetyökalu henkilöstösuunnitteluun. Vuoden -20 tulokset näyttävät poikkeavan aiempien vuosien tuloksista.

Lyhyitä sairauspoissaoloja voidaan ehkäistä etenkin kiinnittämällä huomiota hengityselimistöä sekä tuki- ja liikuntaelimiä kuormittaviin ja vahvistaviin tekijöihin, mikä samalla usein vahvistaa mielen hyvinvointia. Käsihygienian ja siivouksen tehostaminen ehkäisee parhaiten influenssan ja erilaisten infektioiden leviämistä työpaikalle ja työpaikalla. Alakohtaiset toimenpiteet voidaan kohdentaa alakohtaisiin sairauspoissaolosyihin.